

Огляд законодавства

Огляд законодавчих змін, що стосуються внутрішнього переміщення, підготовлений УВКБ ООН | Листопад 2019

Набули чинності

- Зміни до Постанови КМУ №815 щодо перетину лінії розмежування
- Перелік товарів, заборонених до переміщення через лінію розмежування

Інші події

- Пільгові довгострокові державні кредити з 3% ставкою для ВПО та учасникам АТО/ООС

Проекти

- Тимчасові заходи для забезпечення платоспроможності підприємств, що раніше функціювали на непідконтрольних Уряду територіях Донецької та Луганської областей
- Зміни до Закону про особливий порядок місцевого самоврядування на непідконтрольних Уряду територіях Донецької та Луганської областей
- Пенсії особам, постраждалим внаслідок конфлікту

Набули чинності

Зміни до Постанови КМУ №815 щодо перетину лінії розмежування

20 листопада Уряд ухвалив Постанову №953¹ про внесення змін до Постанови №815 щодо перетину лінії розмежування². Ці зміни дозволяють дітям молодше 14 років перетинати лінію розмежування на підставі свідоцтва про народження чи закордонного паспорту. Діти віком 14-16 років можуть перетинати лінію розмежування на підставі паспорту громадянина України у формі картки чи закордонного паспорту. Ті діти, в кого немає свідоцтва про народження українського зразка, можуть виїжджати з непідконтрольних Уряду територій Донецької та Луганської областей (НКТ) на підставі документів, що підтверджують факт народження, виданих де-факто владою, у супроводі одного з батьків чи іншого уповноваженого дорослого, який має дійсний документ, що підтверджує особу.

Мешканці НКТ, які не мають паспортних документів українського зразка (у формі картки чи паспорту для виїзду за кордон) з різних причин³, можуть виїжджати з НКТ на підставі будь-якого документу, який вони надаватимуть під час звернення до Державної міграційної служби (ДМС) з метою отримати документ, що посвідчує особу. Вони можуть вертатися на НКТ, перетинаючи лінію розмежування на підставі виданої підрозділом ДМС довідки, що підтверджує подання заяви на отримання паспорту у формі картки чи закордонного паспорту.

¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-vyizdu-osib-peremishchennya-tovariv-na-timchasovo-okupovani-teritoriyi-u-doneckij-ta-luganskij-oblastyah-953201119>

² Дивіться детальну інформацію в Огляді законодавства УВКБ ООН за липень та серпень 2019 року. Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2019/09/2019-08-Legislative-Update_Ukr.pdf та англійською мовою: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2019_08_legislative_update_eng.pdf

³ Перелік причин включає неможливість отримання українського паспорту внаслідок постійного проживання на НКТ, втрати чи викрадення паспорту

Слід нагадати, що вищезазначені зміни були внесені у відповідь на численні запити від населення, постраждалого внаслідок конфлікту, та громадських організацій, які звертали увагу на ризики для дітей під час перетину лінії розмежування, що існували у попередній версії Постанови №815. Після прийняття вищезазначених змін, деякі ризики було усунуто. Тим не менш, з моменту імплементації постанови в новій редакції, партнери УВКБ ООН отримували повідомлення щодо обмеженого застосування цих окремих положень стосовно дітей віком 14-16 років, які виїжджають з НКТ. УВКБ ООН та його партнери продовжують моніторинг впровадження зміненої Постанови №815.

Перелік товарів, заборонених до переміщення через лінію розмежування

28 листопада Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та ВПО оприлюднило свій Наказ №92⁴, яким визначено перелік товарів, обмежених або заборонених до переміщення через лінію розмежування. Цей Наказ було розроблено у тісній співпраці з міжнародними та неурядовими організаціями.

Перелік заборонених товарів включає в себе зброю, товари подвійного використання, товари військового призначення, наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, заборонені постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 року № 770, електровудки, мисливські капкани, спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації, вибухові речовини, банківські метали у вигляді злиwkів і монет, паливно-мастильні матеріали, матеріали агітаційного характеру, дрони, культурні цінності. Перелік обмежених товарів включає в себе платіжні картки (максимум 3 одиниці без фото), шини (максимум 4 одиниці радіусом не більше 16 дюймів), тютюнові вироби (максимум 200 одиниць) та алкогольні напої. До того ж, Наказом дозволено переміщувати готівкові кошти у сумі, що не перевищує 50000 гривень з підконтрольної уряду території (КТ) на НКТ, та у сумі, що не перевищує 20000 гривень з НКТ на КТ (також еквівалент у іноземній валюті).

УВКБ ООН вітає запровадження переліку заборонених до перевезення речей замість попередньо існуючого підходу із вичерпним переліком дозволених. Разом з тим, цей Наказ вимагає моніторингу його впровадження.

Проекти

Тимчасові заходи для забезпечення платоспроможності підприємств, що раніше функціонували на непідконтрольних Уряду територіях Донецької та Луганської областей

4 листопада народні депутати зареєстрували у Верховній Раді законопроект №2374⁵, запропонувавши тимчасове припинення примусового виконання рішень у виконавчих провадженнях (що здійснюється Державною виконавчою службою) проти підприємств, що функціонували або були розташовані в Донецькій чи Луганській НКТ до 14 квітня 2014 року (дата початку Анти-терористичної операції (АТО)). Зокрема, проект містить положення щодо зняття санкцій у вигляді арешту та заборони відчуження майна у таких виконавчих провадженнях. Водночас, зобов'язання щодо виплати заробітної плати та інших виплат (компенсацій), що належать працівнику у зв'язку з трудовими відносинами, а також внески, пов'язані з загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням залишаються в силі. Ці підприємства не можуть бути суб'єктами у справах про банкрутство, навіть якщо вони були розпочаті чи тривають. Запропоновані тимчасові заходи припинять свою дію 1 січня 2022 року. Їх застосування може

⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://mva.gov.ua/ua/npa/nakaz_minveteraniv_18_11_2019_92

⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67274

мати своїм результатом своєчасну виплату заробітної плати працівникам відповідних підприємств і таким чином підтримати їхню економічну спроможність. Тим не менш, залишається незрозумілим, яким чином очікується зміна ситуації до 2022 року і які заходи має бути вжито після цієї дати.

[Зміни до Закону про особливий порядок місцевого самоврядування на непідконтрольних Уряду територіях Донецької та Луганської областей](#)

22 листопада народні депутати зареєстрували у Верховній Раді законопроект №2491⁶, запропонувавши зміни до Закону про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей («Закон»). Автори пропонують, щоб Закон регулював кожний аспект порядку місцевого самоврядування, окрім виборчого процесу, проведення якого очікується після відновлення контролю України над НКТ. Парламент має розробити окремий закон про проведення позачергових виборів на цих територіях. В контексті чинності Закону автори пропонують його тимчасовий вступ у силу о 20:00 в день проведення позачергових виборів в Донецькій та Луганській НКТ. Він тимчасово залишатиметься в силі до того, як місія Бюро з демократичних інститутів і прав людини Організації з безпеки і співробітництва в Європі (далі – БДІПЛ ОБСЄ) опублікує свою доповідь про проведення цих виборів. У разі якщо БДІПЛ ОБСЄ позитивно оцінить проведення виборів як таких, що відповідають міжнародним стандартам та законодавству України, Закон продовжить діяти на постійній основі. Тим не менш, чинні часові рамки, які вимагають щорічного продовження дії Закону, даним законопроектом пропонується прибрати.

[Пенсії особам, постраждалим внаслідок конфлікту](#)

26 листопада народні депутати зареєстрували у Верховній Раді законопроект №2083-д⁷, запропонувавши механізм виплати пенсій особам, постраждалим внаслідок конфлікту. Проект пропонує від'єднати доступ до пенсій від реєстрації як ВПО. Це дозволить мешканцям НКТ звертатися за пенсією у будь-яке відділення Пенсійного фонду на КТ. Фізична ідентифікація в банку має проводитися кожні три місяці. Це скасує надмірні процедури перевірки для справжніх зареєстрованих ВПО. Водночас, ВПО, які відмовилися від своєї довідки, будуть отримувати свої пенсії на підставі даних, наявних у відповідних електронних реєстрах. Накопичені пенсійні борги будуть сплачуватися в розстрочку, де перший платіж буде дорівнювати сумі річних пенсійних виплат.

УВКБ ООН вітає цю ініціативу і продовжуватиме адвокацію його прийняття у першому читанні та як остаточного тексту.

Інші події

[Пільгові довгострокові державні кредити з тривідсотковою ставкою для ВПО та учасникам АТО/Операції Об'єднаних Сил](#)

27 листопада Уряд прийняв Порядок використання коштів⁸ за новою бюджетною програмою «Надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил на придбання житла». Повний обсяг цих коштів – 200 млн. гривень – розподілений порівну між ВПО та

⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67464

⁷ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67473

⁸ Стислий виклад знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://mva.gov.ua/ua/news/uryad-zatverdiv-poryadok-nadannya-derzhavnogo-pilgovogo-kreditu-na-privbannya-zhitla-vpo-ta-uchasnikami-atoos>

учасниками АТО/Операції Об'єднаних Сил. Міністерство з питань розвитку громад та територій України здійснює розподіл бюджетних коштів між областями пропорційно кількості зареєстрованих заяв. Спеціальна комісія Міністерства розподіляє кошти між заявниками.

Кредит буде надаватися на термін до 20 років, а відсоткова ставка становитиме 3% річних для придбання квартири у багатоквартирному будинку або одноквартирному житловому будинку. Одержувачі кредиту самостійно обирають житлові об'єкти. В день укладання кредитного договору позичальник має сплатити власний внесок не менше 6%.

Ця ініціатива може задовольнити житлові потреби тих ВПО, хто може самостійно покрити перший внесок та має стабільний дохід для виплати кредиту.

КОНТАКТИ

Ел.пошта: ukrki@unhcr.org, Тел: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

УВКБ ООН в Україні: www.unhcr.org.ua/en - Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine

Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Flickr: www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine